
Medisinsk nytt

MEDISINSK NYTT

RAGNHILD ØRSTAVIK

Alzheimers sykdom

Alzheimers sykdom karakteriseres ved unormale proteinavleiringer i hjernen. To studier publisert i Nature (1999; 402: 615–22 og 669–71) bidrar til å øke forståelsen for hvordan dette skjer. Syklinavhengig kinase 5 (Cdk5) styrer normal utvikling av sentralnervesystemet via en regulerende subenhet, P35. Hjernevev fra pasienter med Alzheimers sykdom viser en opphopning av en forkortet form av P35, P25. Unormal deling av P35 fører sannsynligvis til endret aktivitet av Cdk5, som igjen ødelegger cellenes struktur og fører til apoptose. Den andre studien viser at Cdk5 spiller en rolle for dopaminmedierte signaler i sentralnervesystemet.

Mer om alkohol

Over 40 prospektive undersøkelser har dokumentert en invers sammenheng mellom moderat alkoholinntak og hjerte- og karsykdommer (BMJ 1999; 319: 1523–8). For å kartlegge årsakssammenhengen har britiske forskere gjort en metaanalyse av studier som beskriver alkoholens virkning på lipider og hemostatiske faktorer i blodet. De inkluderte data der man hadde analysert biomarkører hos friske forsøkspersoner før og etter et daglig inntak av opptil 100 g alkohol. Studien konkluderer med at en eksperimentell dose på 30 g reduserer signifikant nivået av HDL-kolesterol og triglyserider samt av flere hemostatiske faktorer. Dette svarer til en risikoreduksjon for hjerte- og karsykdommer på omkring 25 %.

Alternativ til amputasjon

Ved alvorlig iskemi på grunn av aterosklerose i underekstremitetene er amputasjon ofte det eneste behandlingsalternativet. I Lancet (1999; 354: 1962–5) rapporteres det om vellykket behandling av slike pasienter med distal venøs arterialisering. Metoden går blant annet ut på at veneklaffene ødelegges, slik at blodstrømmen kan reverseres. 18 pasienter med kritisk iskemi i en underekstremitet fikk denne behandlingen. I tre av tilfellene måtte man amputere kort etterpå, de øvrige 15 oppnådde en fungerende og smertefri underekstremitet. Forfatterne hevder at det er behov for mer forskning rundt venøs arterialisering og at metoden kan redusere antallet amputasjoner.

Rask behandling etter prostatektomi

Antiandrogen behandling er vel etablert ved prostatakraft, men det ideelle tidspunktet for behandlingsstart er usikkert (N Engl J Med 1999; 341: 1781–8). 98 menn med prostatakraft og lymfeknutemetastaser ble randomisert til enten å få antiandrogen behandling (medikamentell eller kirurgisk) rett etter prostatektomi eller observasjon. Etter en gjennomsnittstid på 7,1 år var sju av 47 menn i behandlingsgruppen døde, mot 18 av 51 i observasjonsgruppen. Av dem som hadde fått umiddelbar antiandrogen behandling, var grunnsykdommen dødsårsak hos bare tre av pasientene. 16 i kontrollgruppen var døde av prostatakraft.

Biomarkør ved kolorektalcancer

Opptil 50 % av pasientene med kolorektalcancer i stadium II får tilbakefall av sykdommen, selv om man i denne gruppen ikke kan identifisere spredning til lokale lymfeknuter (Ann Intern Med 1999; 131: 805–12). Guanylylsyklase C uttrykkes i tumorceller i tarmen, men ikke i friskt vev. Hos 21 pasienter som var blitt operert for tarmkreft uten synlig spredning til lymfeknuter, ble vev fra knutene analysert med tanke på guanylylsyklase C. Ti av pasientene hadde fått residiv innen tre år, mens 11 forble sykdomsfrie. Revers transkriptase polymerasekjedereaksjonstest var positiv for guanylylsyklase C hos alle som hadde fått tilbakefall, men hos ingen av de øvrige. Oddsratio for død hos pasienter positive for guanylylsyklase C var 15,0 (95 % konfidensintervall 1,1–756,7).

Plante bedre enn placebo

Hypericumekstrakt, eller johannesurt, er det mest solgte antidepressivum i Tyskland (BMJ 1999; 319: 1534–9). Flere studier har vist at naturlegemidlet har effekt ved mild til moderat depresjon. 263 pasienter fikk enten hypericumekstrakt, imipramin (et trisyklisk antidepressivum) eller placebo. Effekt ble målt ved Hamiltons

depresjonsskala. Hypericum-ekstrakt reduserte depresjonen mer effektivt enn placebo og like effektivt som imipramin etter henholdsvis fire, seks og åtte uker. Pasienter som hadde fått naturlegemidlet, opplevde også økt livskvalitet målt ved SF-36.

Publisert: 30. januar 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 2. september 2026.